

Handikappade ska de bo som andra?

PEDAGOGEN och författaren Gunnar Niland är sedan länge känd och uppskattad för sina ungdomsböcker. Han har med åren kommit att starkt fascineras av de udda barnen och ungdomarna som minoritetsgrupp i välfärdssamhället. Han fördjupar sig alltmer i deras komplexa problematik. Andreas, epileptikerpojken, som till sist i rätt miljö förefaller gå mot en ljus framtid. Kari "finnjävel", gripande i sitt sökande efter en identitet, lämnar en lite vemodig framtidsfråga öppen.

I Nilands senaste bok *Varför just du, Mikael?* (Zindermans) möter vi den hjärnskadade ynglingen som rakt på sak, trohjärtat och rörande naivt berättar om sin tillvaro.

I **BÖCKERNA** om Andreas och Kari finner vi personligheter med ganska utnejslade drag. *Individen* står i fokus, inramad av miljöfaktorer. I den senaste boken, som alltså handlar om den hjärnskadade Mikael, får man ett

RONDEN

starkare grepp om de udda som *grupp*, en liten undergrupp i samhället. Boken bildar därigenom ett gott komplement till Nilands tidigare mer individcentrerade böcker.

Mikael presenterar sig själv som "född spastiker", 22 år gammal. Han bor tillsammans med sin flickvän och andra handikappade i ett servicehus eller kollektiv, vad man nu vill kalla det för. Mikael karakteriserar servicehuset som ett "elegant getto".

"Det talas och skrivs så mycket om integrering och normalisering av handikappade i samhället. Varför bygger man då sådana här hus och samlar ihop utslagna människor liksom i klump? Vore det inte bättre att handikappade och även gamla människor kunde få bo som andra gör, blandade med varandra?"

MIKAEL, teoretiskt har du rätt. Men du kanske inte har tänkt på att såväl gamla som handikappade — hur gärna de än vill ha gemenskapen med andra — dock oftast har en nedsatt ork att stå ut med tex stojande barnskaror. Och friska människor, stressade av yrkesarbete och egna bekymmer, kanske inte alltid orkar ta de hänsyn man som handikappad behöver.

Ehuru stor vän av integreringsprojekt tror jag ändå att man — antingen man är handikappad eller ej — noga bör tänka igenom vad man behöver och orkar av såväl gemenskap som ensamhet, när man väljer var man vill bo.

Jag har lärt mig en del om dessa problem under de många år jag periodvis levt i en fyra generationers storfamilj. Framför allt har jag lärt mig att vad vi behöver är flera olika alternativ för boende, så att var och en kan erbjudas valmöjlighet efter egen önskan och egna behov. Med möjlighet att pröva sig fram och gärna växla mellan olika boendeformer.

I **DENNA** senaste bok liksom i de föregående möter vi Gunnar Niland som en människa med ljus livssyn. Hur tragiska förhållanden han än berättar om känns alltid en optimistisk grundton. I sina skildringar av samhällets skuggsidor fastnar han aldrig i åltande. Nilands böcker är väckande och uppfordrande utan att komma med pekpinnar. De verkar aldrig förlamande. Hans stil är i denna bok som i de tidigare elegant och lättläst, uppbyggd övervägande av huvudsatser. Denna liksom Nilands tidigare böcker har en del av sin styrka i obesvarade frågor. Detta gör dem alla lämpade som diskussionsunderlag bland barn och vuxna. Boken har som Zindermans övriga en vacker typografi.

Inga-Greta Agrell